

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๙๔ สุขุมวิท ๒๗ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๘-๕๐๐๐
ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๙-๖๑๗๔

ข่าวจากหนังสือพิมพ์พิชชัน ฉบับประจำวันที่ ๒๖ เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๘ หน้า ๖ บล็อกข่าว ๑,๐๕๓,๔๔๘.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสือพิมพ์ สนใจอ่านได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

บันทึกการเดินทางของ **‘อิงรี มูโอด์’** ขยายภาพ ‘สยาม-กัมพูชา-ลาว’

ในปี พ.ศ. ๑๘๕๘ อิงรี มูโอด์ (Henri Mouhot) นักธรรมชาติวิทยาและนักสำรวจชาวฝรั่งเศส เดินทางมาเยือนดินแดนตอนบนให้เดินตัวเองตามล่นใจ ให้รู้ ระหว่างทางได้บันทึกเรื่องราวที่พบเจอลงลาย เป็นหลักฐานขั้นต้นที่ทำให้คนรุ่นหลังได้ใช้ศึกษาใน เวลาต่อมา

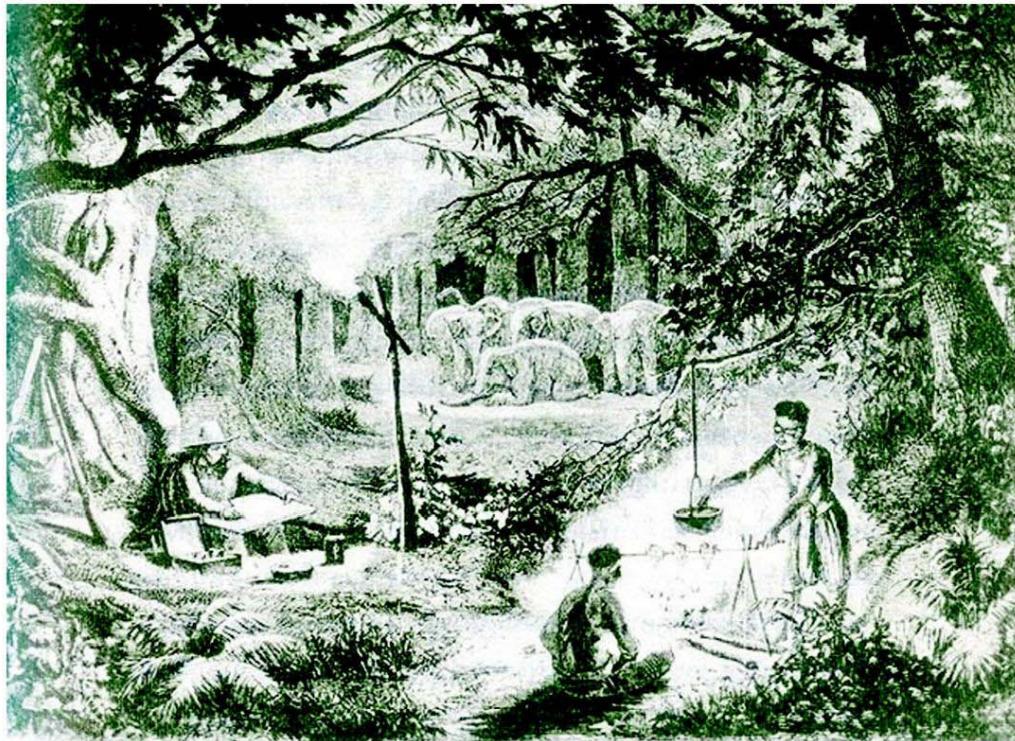
งานหนุ่มผู้รักในการเรียนรู้และการเดินทาง แรง ใจให้ที่ทำให้เขาตัดสินใจเดินทางไปสำรวจโลกไกล กว่าอิมเดีย เกิดจากการอ่านหนังสือ The Kingdom and People of Siam ของเซอร์จอนทัน เมาร์ จนเกิด โครงการสำรวจทางธรรมชาติวิทยาเพื่อสำรวจพันธุ์ พืช พันธุ์สัตว์ และกลุ่มชาติพันธุ์ที่หายไปในแบบอิฐ แม่น้ำโขงต่อ สยาม กัมพูชา และลาว จนรายละเอียด ภูมิศาสตร์แห่งกรุงคอนธันเป็นที่รู้จักปัจจุบัน

บันทึกหัวใจการเดินทางและภาพถ่ายที่ของเขาก็ ที่ถูกเขียนเข้าให้ด้วยลายเส้นทึ่งตาม เป็นที่รู้จักและ ถูกหยกถั่งในแวดวงประวัติศาสตร์หลายครั้ง

บันทึกการเดินทางของอิงรี มูโอด์ ในราชอาณาจักร สยาม กัมพูชา ลาว และอินโดจีนตอนกลางยังคงเป็น “อัจฉริยะ” แห่งกาลเวลา จนถึงปัจจุบัน

หนังสือที่ทำให้บันทึกถูกเผยแพร่เป็นหนังสือ อาจเป็น เทราเวลเลอร์ ความสามารถของมนุษย์อิดดูความรู้ด้าน ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และการคาด กภาพ ที่ซ่อนอยู่ในตัวบันทึกเมื่อวันนี้หัวรอบด้าน

แต่สิ่งหนึ่งที่เกิดจากการบันทึกในสายตาคนนอก ปฏิญญาไม่ได้ว่ามนุษย์ต้องเดินทางเพื่อความรู้ ความรู้ที่ได้รับมานั้นจะต้องเดินทางกลับคืนมา แต่ความรู้ที่ได้รับ คือความเป็นพหุภาคีไว้ใช้ อยู่ในลัตตนชั้นที่สูงกว่า ซึ่งเป็น ทราบคนที่มีความสามารถเป็นศูนย์กลาง แต่ก็มีว่าช่วง

ມູໂຄດີກັງແຮມທີ່ປ່າລາວ

ສະຫຼອນຕັດຕານຂອງຜູ້ຄຸນແບບນີ້ໄດ້ໃນມຸມທີ່ນີ້

●ບາງກອກເມື່ອແຮກເຫັນ

ມູໂຄດໃຊ້ເວລາເດີນທາງໂດຍເຮືອຈາກອັກຖຸເມື່ອ
ເມຫາຍນ ປີ 1858 ລາວ 4 ເດືອນ ມາເຖິງສິງຄົມໂປຣ
ແປລີ່ນເຮືອມປາກນ້າ ແລະ ເປົ້ນເຮືອອຶກຄັ້ງເຫັນມ່ນ້າ
ເຈົ້າພະຍາສູ່ບາງກອກ ພະບົບສາຍາມຈາກປາກນ້າຈຶ່ງໄດ້
ໝົມບັນດາວົມມາດຸມທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ເຫັນໄວ້ວ່າ “ຮາຊ
ອາມາຈັກສາຍາມດັກສົມຄໍາຮ້າລື້ອ”

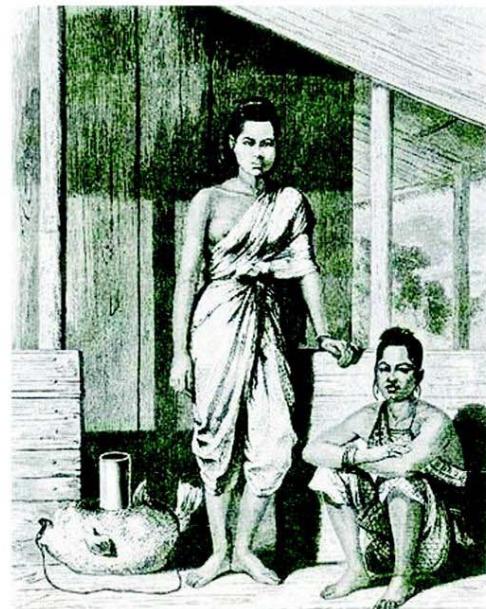
ເມື່ອເຫັນບາງກອກຈຶ່ງໄດ້ພົບວັດວັງແລະບ້ານເມືອງຜູ້ຄຸນທີ່
ມີວິຊີວິຫວຼາຍຸ້ກັນນ້າຈຸນເປັນ “ນັກງານສັແໜດຕິດວັນຕະວັນ
ອອກ”

ສາຍຕານອາຂອງມູໂຄດນັ້ນທີ່ໄດ້ເກີດກາວິພາກຍໍ
ອຍ່າງຕຽບໄປຕຽມມາ ແຕ່ກໍ່ອຸ່ນນ່າລົນຍົມແລະທັກນົດຕິ
ແນບໝາວຕະວັນຕົກໃນຢຸດນັ້ນ ໂດຍວິຈາຮັນຕັ້ງແຕ່ນີ້ຊື່ໃຈໂຄ
ງວ່າງໜ້າຕາຫາວສາຍາມ ຮະນອນກາປົກຄອງ ການນັ້ອ
ຮາຍກູ້ນັ້ນຫລວງ ຈຳເປັນຮະນອນກາສ

ຄວາມເປັນອຸ່ນທີ່ໄວ້ຄຸນພາຫຂອງໝາວນ້າໃນຢຸດນັ້ນຖຸກ
ນັ້ນທີ່ໄວ້ວ່າ

“...ເນັ້ນວ່າຫາວສາຍາມເປັນກຸ່ມ່ານທີ່ອີດອັດຕັບຫັ້ງທັ້ງ
ທາງກາຍແລະທາງໃຈທີ່ສຸດກຸ່ມ່ານນີ້ບັນໂລກກລມໆ ໃນນີ້...”
ເກີດຈາກກາຣົມເຈອກຮະທ່ອມຊອມຊ່ອສກປາກຕາມຕຣອກ
ຂອກຂອຍເລັກຖານ ໃນບາງກອກ

ຫລາຍຊ່ວ່າງດອນໃນນັ້ນທີ່ກີບເປັນກາເຂົ້ານົ້າສາຍາມທີ່ອ່າງ
ທຳໄໝຄຸນໄຫຍ້ປ່າຈຸນທີ່ເປັນຜູ້ອ່າວ່າ “ຈຸກ” ແລະດັ່ງດຳຕາມ

ຮູບລັກນົ່ມຫາວສາຍາມ

ວ່າເປັນຄົງເຫັນນັ້ນເລຍຫົວ ອຍ່າງໃນຊ່ວງທີ່ບໍຣາຍຄົງຄນ
ສາຍາມໃນຊ່ວງແຮກວ່າ

“ຫາວສາຍາມນັ້ນລັ້ງເກີດຈ່າຍແຕ່ແຮກເຫັນ ຈາກກີວິຍາ
ທ່າທາງເລື່ອຍແລະເກີຍຈົກວ້າ ແລະຫ້າຕາດເຊື່ອງໆ ເຊື່ອໆ

จมูกօจะแบบแนบทุกคน โน่นแก้มสูง ดวงตาแลดูทื่อๆ หมายเวลาไม่ รู้มุกนา ปากกว้างเกินพอดี ริมฝีปากแดงคล้ำเพราะกินมากเป็นประจำ ข้าพันยังคำสาบให้เหมือนไม่มีมั่งเกลือ"

และยังมีอีกหลายช่วงที่อ่านแล้วอาจรู้สึกได้ว่า มูโตต้นนี้ออกจะ "ไม่ปลื้ม" วัฒนธรรม ประเพณี และธรรมเนียมปฏิบัติอย่างสยามนั้น แม้กระถั้งการละคร และการคุณตรีที่เข้ารู้สึกว่า ไม่งามและไม่สนุก ออกจะ "ประหลาดพิลึก"

แน่นอน นั้นคือการมองบนฐานความคิดและรสนิยมอย่างชาติตะวันตกที่ทำให้เกิดภาพสยามในมุมมองแตกต่างไปจากที่คนไทยคุ้นชิน

●ผู้ประกาศให้โลกรู้จัก'นครวัด'

ลึ้งที่ทำให้บันทึกของมูโอด์ชินนี้เป็นที่รู้จัก น่าจะมีการป่าวประกาศให้โลกรู้จักนครวัดนครธม แม้ช่วงหนึ่งซึ่งของเขายังถูกพูดถึงในฐานะ "ผู้ดันบพนนครวัด" แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็มีเหตุผลมาด้วยว่าความจริงแล้วเขามิใช่ผู้ดันบพน เพราะปราสาทนครวัดไม่เคยหายสาบสูญไปจากชาวเชมร แต่ยังคงเป็นที่รู้จักในฐานะศาสนสถานศักดิ์สิทธิ์ อิกทั้งมูโอด์ไม่ใช่ชาติตะวันตกคนแรกที่มาเยือนดินแดนแห่งนี้

แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าบันทึกของเขายังเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยประกาศความยิ่งใหญ่และความงามของปราสาทนครวัดให้โลกตะวันตกรู้จัก และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ตะวันตกให้ความสนใจดินแดนที่เคยมีอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่มาก่อน

อองรี มูโอด์ ก่อตั้งนครวัดยามแรกเห็นไว้ว่า "หนึ่งในหมู่ศาสนสถานที่เราได้เห็น สูงล่ำthr

เกียรติเทียบเคียงได้กับใบสดวิหารเก่าแก่ทั่วโลก ที่สุดของทางเรา และยังยิ่งใหญ่อลังการกว่างานสถาปัตยกรรมฝีมือชาวกรีกและโรมันเสียด้วยซ้ำ ทว่าใบราชนสถานแห่งนี้แตกต่างออกไปอย่างน่าเหลือเชื่อ ชวนให้แสดงลักษณะเจ้ากับลักษณะป่าเกือนที่ดำรงอยู่ในวิถีชีวิตชนรุ่นหลังของประชาชัตติผู้ยิ่งใหญ่ เจ้าของผลงานที่ปรากฏถูกลายตามแห่งนี้"

เนื่องอื่นใดหลักฐานที่บรรยายความงามของเมืองพระนครได้ดีที่สุดน่าจะเป็นรูปสเก็ตช์ในบันทึกที่ว่าด้วยสถานศรีวัดไหงสาที่มุ่งมอง พิสูจน์ความยิ่งใหญ่ของอารยธรรมเชมรได้เป็นอย่างดี

●รูปประกอบเป็นงานศิลปะ

ความโดดเด่นหนึ่งคือภาพประกอบในบันทึก โดยภาพสเก็ตช์และภาพถ่ายของมูโอด์ถูกคัดลอกใหม่เป็นภาพคาดลายเลียนเพื่อพิมพ์ในสารภาราชาเฟร়ে়েল Le Tour du Monde ในปี 1863 และฉบับภาษาอังกฤษคือ Travels in Siam, Cambodia and Laos 1858-

1860 ในปี 1989

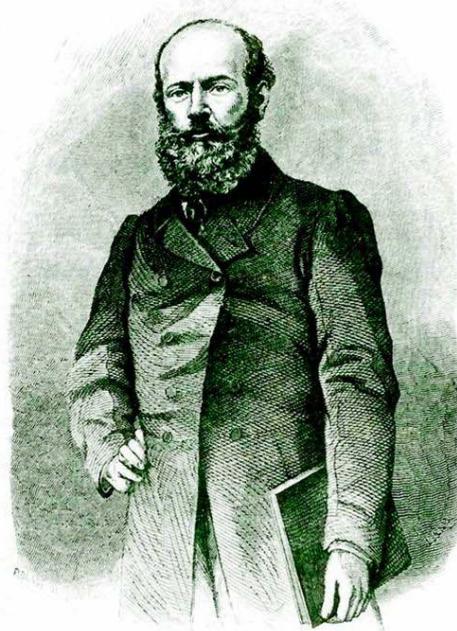
สุจิตต์ วงศ์เทศ ให้ความเห็นไว้ว่า หลักฐานเกี่ยวกับดินแดนและบันทึกของมูโอด์ถูกบันทึกในช่วงเดียวกันนั้น มีอยู่มาก แต่ของมูโอด์มีรูปประกอบเป็นงานศิลปะอยู่ด้วย จึงวิเศษกว่าตัวรุ่นนี้

ส่วนทรรศนะการมองบ้านเมืองในสายตาของเจ้าอาณาจักรที่ปรากฏในบันทึกนี้ สุจิตต์บอกว่า

"บุคคลนี้ ชาวบุรพเมืองเมืองทางตะวันออกเป็นเมืองประหลาด ลึกลับ และเชี่ยวใส่สีสันให้ตื่นเต้นมหัศจรรย์ เกินจริงก็ไม่น้อย แหนบอนดูถูกด้วย บางที่ดูถูกมาก"

"มูโอด์มีส่วนป่าว้องให้โลกรู้จักนครวัด แต่ไม่ได้

ອົງຮີ ມໂຕ

คันபบ เพระไครๆ ที่ศรัทธาในบ้านเมืองແບນนີ້ເຂົ້າ
ກັນທຶນນີ້ວ່າມີນគຽດ”

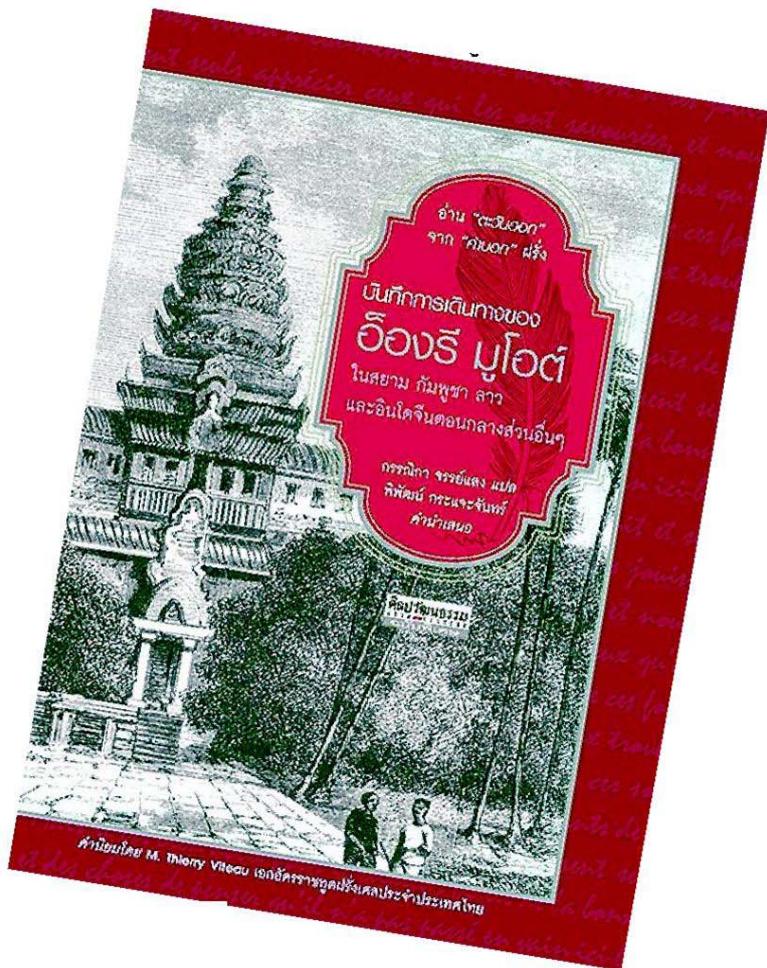
ส่วนภารกิจเล่นในเล่มเข้าเรียนถึงไว้ในคลอัลมน์
สยามประเทศไทย หนังสือพิมพ์ดิชัน เมื่อวันที่ 22
ตุลาคม 2558 ตอนหนึ่งว่า

“ลายเส้นในเล่ม ผู้ชายขออีมใช้ดังนั้นแต่หลัง พ.ศ.
2522 เริ่มทำศิลป์ร่วมธรรมชาติเดือน และในหนังสือ
ที่เขียนเอง ซึ่งก็เป็นไปจากแหล่งต่างๆ โดยไม่เคยรู้ว่า
มาจากต้นฉบับหนังสือของมูโรต์ เพราะลายลิบปีที่
แล้ว ตามโครงไม่มีครमั่นใจตอบได้ว่าลายเส้นของ
ใคร? หากไหน?”

● มอง 'วิถีชีวิต' ในประวัติศาสตร์

รศ.ดร.ศานติ ภักดีคำ คณบดีมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนเครินทร์วิโรฒ ผู้เชี่ยวชาญ
ประวัติศาสตร์กัมพูชา กล่าวว่า เเล่มนี้เป็นเล่มสำคัญ
เล่มหนึ่งในการศึกษา โดยเฉพาะบันทึกส่วนที่เกี่ยวกับ
กัมพูชาและลาว เส้นทางการเดินทางของมูอ็อตที่เดิน
ทางมากรุงเทพฯ ผ่านไปทางพระตะบอง เลียมราฐ

“งานเขียนของมูอ็อต น่าสนใจที่มีการบันทึกประวัติศาสตร์เรื่องราวผู้คนของดินแดนแห่งนี้เอาไว้

ทำให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ วิธีชีวิต ผู้คน สังคมและบ้านเมือง มีแรงมุ่งอื่นที่นอกเหนือไปจากเรื่องที่บันทึกในเอกสารราชการของบุญคุณนั้น ซึ่งจะเป็นเรื่องการเมือง การปกครอง และสังคมรวมมากกว่า”

ส่วนที่เขียนถึงนครวัดและเมืองพระนครนั้น
อาจารย์ศานติบอกว่า ในดินแดนแคนอเรชีญ โดย
เฉพาะເອເຍีຕະວັນອອກເຈີງໄດ້ຄົນໃນຢຸກນັ້ນກົງຮັກຈາເມືອງ
พระนครຂອງກັມພູພ້າຍ່ອແລ້ວ ຕັ້ງແຕ່ຫົວສັນຍຸຫຼາຍ
ສິນເນື່ອງມາເຖິງຮັດນໂກລິນທີ່ นครวัดເປັນສານທີ່ຈາກີກ
ແສວງນຸ່ງ ມີທັງຄົນໄທຍ່ ກັມພູພ້າຍ ກຣະທັງໝາງໜູ່ບຸນໆເຄຍ
ເຖິງທາງໄປ

“มูอ็อตไม่ได้เป็นคนที่มาพำนเป็นคนแรก แต่มูอ็อต เป็นคนนำเรื่องเมืองพระนครไปเผยแพร่ คือเขียน ไว้ในบันทึก พомуอ็อตเลี้ยงชีวิต บันทึกนี้ได้พิมพ์เผยแพร่ ออกในในวงศ์วัง เลยกำทั้งประสาทครัวดังและ เมืองพระนครเป็นที่รับรู้ในโลกตะวันตก เป็นกระแสนักเขียน ทำให้เกิดความสนใจและฟังเสียงจากเข้ามาศึกษา ถือเป็นตัวกระตุ้นหนึ่งที่ทำไปสู่การเรื่องพื้นความสำคัญ ของเมืองพระนครขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ถูก ล้มเลิกไป

“ในตอนที่มูโซอ์เข้ามาบังเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ
อย่างเมืองเสียมเรียน เมืองพระตะบองก็ยังอยู่ภายใต้
การปกครองของไทย สายตาของชาวตะวันตกที่มาใน
เวลานั้น เขายอมมีมุ่มมองของเข้า เวลาที่เรารอมา
ศึกษาเกิดองมองด้วยว่าอันไหนเป็นข้อเท็จจริง อันไหน
เป็นทัศนคติ แต่ถือว่าเป็นประโยชน์ในการศึกษาได้ดี
เป็นหลักฐานสำคัญชิ้นหนึ่งที่ถูกนำมาอ้างอิงกันบ่อย
ครั้งในแวดวงวิชาการ” รศ.ดร.ศานติกล่าว

อ็องรี มูโซอ์ เสียชีวิตด้วยพิษไข้ป่าที่ริมฝั่ง
แม่น้ำคาน หลวงพระบาง ในวัยเพียง 36 ปี แม้
การเดินทางของเขายังไม่สำเร็จตามโครงการที่วางแผน
ไว้ แต่บันทึกที่ตกลงคนญุ肯นีก็กลายเป็นของมีค่า
ที่คนควรรับรู้

ວຈนา ວរລຍາງກුර